

Toto vyprávění se začíná v době, kdy v Norsku vládl král Hákon, Adalsteinův odchovanec. A bylo to na sklonku jeho života. Tehdy žil muž jménem Torkel, zvaný Skerauki. Bydlel v Súrnadalu a měl hodnost hersiho. Se svou ženou Ísgerdou měl tři syny. První se jmenoval Ari, druhý Gísli a třetí Torbjörn. A všichni vyrůstali doma.

Jiný muž se jmenoval Ísi. Ten žil ve fjordu jménem Fibuli v kraji Nordmoerském. Jeho žena se jmenovala Ingigerd a dcera Ingibjörg. O ni se ucházel Torkelův syn Ari a dostal ji za ženu a vyženil s ní velké věno. K jejímu věnu patřil i otrok Kol.

Tehdy žil také muž jménem Björn Bledý. Byl to berserk. Potloukal se krajem a lidi, kteří mu nechtěli být po vůli, vyzýval na souboj. Jednou v zimě přišel také k Torkelovi do Súrnadalu. Tehdy již spravoval statek Torkelův syn Ari. Björn dal Arimu na vybranou: buď aby se s ním bil na ostrově Stokkahólmu v Súrnadalu, anebo aby mu přenechal svou ženu. Ari se hned rozhodl, že s ním půjde raději na souboj, než aby potom žil i se svou ženou v hanbě. Souboj se konal po uplynutí tří dnů a Ari v něm ztratil svůj život. Björn si myslel, že si nyní vydobyl ženu i statek. Gísli však pravil, že i on pozbude raději život, než aby dopustil takové násilí, a hned se chystal na souboj s Björnem.

Tu k němu pravila Ingibjörg: „Nevdala jsem se za Ariho proto, že bych si nebyla raději vzala tebe. Můj otrok Kol má meč jménem Grásída. Požádej ho, aby ti jej půjčil, protože ta zbraň má takovou moc, že přináší vítězství v boji každému, kdo jej má v ruce.“

Gísli požádal otroka o meč, ale ten jej půjčil jen velmi nerad. Gísli se potom připravil na souboj, a tentokrát skončil souboj tak, že padl Björn. Gísli, který byl velmi hrdý na toto vítězství, požádal pak Ingibjörgu o ruku, neboli nechtěl, aby rod ztratil tak dobrou ženu. Po svatbě se ujal statku a stal se z něho znamenitý muž. Brzo potom zemřel jeho otec a Gísli zdědil také po něm všechny majetek. Všechny, kteří byli v Björnově družině, dal Gísli popraviti.

Otrok žádal zpět svůj meč, ale Gísli mu ho nechtěl vrátit a nabízel mu za něj peníze. Otrok však stále trval na svém, ale meč nedostal. S tím byl málo spokojen a napadl Gísliho a zasadil mu těžkou ránu. Gísli pak udeřil otroka mečem do hlavy tak prudce, že se zlomil, ale lebku otrokovi roztránil, a tak oba dva pozbyli život.

Potom se ujal Torbjörn všeho majetku, který patřil jeho otci a oběma bratřím, a hospodařil na statku v Stokkách v Súrnadalu. Torbjörn se ucházel o ruku Tóry, dcery Rauda z ostrova Fridarey, a dostal ji za ženu. Jejich manželství bylo šťastné a netrvalo dlouho a narodily se jim děti. Dcera Tordís byla z nich nejstarší. Ze synů byl nejstarší Torkel, druhý byl Gísli a nejmladší Ari. Všichni vyrůstali doma a nikdo z mužů stejného věku se jim v tomto kraji nemohl rovnat. Ari byl později na vychování u svého strýce z matčiny strany Styrkára, kdežto Torkel a Gísli zůstali oba doma.

V Súrnadalu žil též muž jménem Bárð. Byl to mladý člověk, který se teprve nedávno ujal dědictví po svém otci. Také Kolbjörn, který žil na statku Helia v Súrnadalu, byl mladý muž, který nedávno podědil statek po otci. O Bárðovi si lidé šeptali, že chodí za Tordísou, Torbjörnovou dcerou. Tordís byla hezká a tuze chytrá dívka. Torbjörn nebyl zrovna nadšen jejich schůzkami a pravil, že by se ti dva sotva scházeli, kdyby Ari byl doma. Bárð však mínil, že bezvýznamná jsou slova bezmocného - „a budu za ní chodit, jako jsem chodil dřív.“

S Torkelem žil Bárð v přátelství a Torkel Bárðovi nadřezoval, kdežto Gíslimu byly Bárðovy schůzky se sestrou proti mysli stejně jako otci. Vypravuje se, že jednou jel Gísli spolu s Bárdem a Torkelem na Bárðův dvůr Granaskeid. A když byli v polovině cesty a když se toho nejvíce nadál, zasadil Gísli Bárðovi smrtelnou ránu. Torkel se velmi rozzlobil a vyčítal Gíslimu, že se dopustil špatného činu, ale Gísli mu odpověděl, aby se uklidnil - „a vyměňme si meče a vezmi se ten, který líp seká,“ dodal jakoby žertem. Torkel se uklidnil a posadil se k mrtvému Bárðovi, kdežto

Gísli jel domů a vyprávěl otci, co se stalo. Otec byl spokojen. Poměr mezi bratry však velmi ochladl. Torkel si nevyměnil zbraň a nechtěl už zůstat doma. Odejel ke Skeggimu Soubojníkovi na ostrov Saxa a popouzel ho k tomu, aby pomstil přítele Bárda a aby se ucházel o jeho, Torkelovu sestru. Vypravili se tedy do Stokk a bylo jich dohromady dvacet. Když přijeli na statek, pravil Skeggi Torbjörnovi, že by se rád stal jeho příbuzným - „neboť chci tvou dceru Tordísu za ženu.“

Torbjörn však nechtěl dceru za něho provdat. Říkalo se také, že Tordís má poměr s Kolbjörnem. Skeggimu se zdálo, že Kolbjörn je vinen tou zamítavou odpovědí, a hned ho vyhledal a vyzval ho k souboji na ostrově Saxa. Kolbjörn slíbil, že se dostaví. Pravil, že by nebyl hoděn Tordísy, kdyby neměl odvalu bít se se Skeggim. Torkel a Skeggi odjeli domů na ostrov a s dvaadvaceti muži tam čekali na souboj. A když uplynuly tři dni, vypravil se Gísli ke Kolbjörnovi, aby se ho zeptal, je-li připraven se bít. Kolbjörn pravil, zda je nutné, aby se bil, chce-li dostat Tordísu za ženu.

„Tak by ses neměl ptát,“ odpověděl Gísli.

„Zdá se mi, že nemám dost odvahy utkat se se Skeggim,“ řekl Kolbjörn.

Tu ho nazval Gísli sketou a pravil: „Půjdu se tedy bít místo tebe a ty si propadni hanbě a opovržení všech lidí.“

Gísli se pak vypravil ještě s jedenácti muži na ostrov. Skeggi se dostavil na místo první, přednesl zákonná ustanovení o souboji a vymezil hranice pro Kolbjörna, avšak když viděl, že nepřišel ani Kolbjörn, ani nikdo jiný místo něho, řekl Refovi, který zastával na jeho dvorci řemeslné práce, aby urobil postavy Gísliho a Kolbjörna -, a postav je pěkně za sebou, ať je jim tato potupa na věčnou hanbu.“

Gísli, který právě přijížděl lesem, uslyšel jeho slova a pravil: „Tvoji lidé budou mít nutnější práci. A zde můžeš vidět muže, který se nebojí utkat s tebou.“

Odešli potom na místo souboje a bojovali spolu a každý držel před sebou sám svůj štít. Skeggi měl meč Gunnlogi a tím sekl po Gíslim, až to zazvonilo. Tu pronesl Skeggi verše:

Zazvonila zbraň
k zábavě ostrova.

Gísli udeřil proti němu sečným oštěpem a usekl mu hrot štítu a nohu a pravil:

Sekl jsem po Skeggim.
Stačí ta rána.

Skeggi se vykoupil ze souboje a po celý život chodil s dřevěnou nohou. Torkel pak odejel se svým bratrem domů a oba byli od té doby dobrými přáteli. Po souboji se Skeggim Gísliho vážnost velmi vzrostla.

3

Byli dva bratři, synové Skeggiho z ostrova Saxa. Jeden se jmenoval Einar a druhý Árni. Oba žili na dvoře Flydrunesu severně od Trándheimu. Na podzim a příštího jara si opatřili bratři družinu a vypravili se do Súrnapalu ke Kolbjörnovi a dali mu na vybranou: buď aby jel s nimi a zúčastnil se upálení Torbjörna a jeho synů, anebo aby volil smrt. Kolbjörn odpověděl, že raději pojede s nimi. Vyjeli pak v počtu šedesáti mužů, a když za noci přijeli do Stokk, zapálili domy. Torbjörn a jeho synové i Tordís byli v jedné světnici a všichni spali. Ve světnici byly dva sudy syrovátky. Torbjörn a jeho synové uchopili kozí kůže, namočili je do syrovátky, aby se bránili proti ohni, a třikrát je skutečně uhasili. Pokusili se také prolomit zed' a deseti lidem se podařilo utéci. Chránění kouřem dosáhli skály a unikli štěkotu psů, ale dvanáct lidí uvnitř uhořelo. Bratři však mysleli, že uhořeli uvnitř všichni. Gísli a jeho lidé neustali v cestě, až přišli k Styrkárovi na jeho statek Fridarey, kde si opatřili družinu čtyřiceti mužů, a s ní přepadli Kolbjörna a upálili ho v domě spolu s jedenácti lidmi. Potom prodali své pozemky a koupili si loď. Bylo jich dohromady šedesát. Vydali se na moře se vším svým majetkem a připluli k Aesundským ostrovům a zakotvili tam. Čtyřicet pak se jich odtud

vypravilo na dvou člunech na sever na Flydrunes. Skeggiho synové vyjeli právě ještě se sedmi muži, aby vybrali nájemné za pronajaté pozemky. Gísli a jeho lidé se obrátili proti nim a všechny je ubili. Gísli ubil tři muže a Torkel dva. Potom se odebrali na dvorec a odnesli si odtud velkou kořist. Gísli tam usekl Skeggimu Soubojníkovi, který tehdy žil už u svých synů, hlavu.

4

Potom odjeli k lodi a odrazili od břehu a byli na moři přes čtyři měsíce. Nakonec přistáli na západě Islandu, na jižním břehu Dýrova fjordu při ústí řeky v Haukadalu, Jestřábím údolí.

Nyní se však musíme zmínit o dvou mužích, kteří bydlili každý na jiném břehu tohoto fjordu, a oba se jmenovali Torkel. Jeden žil na statku v Saurách v Keldudalu na jižním břehu. To byl Torkel Eiríksson. Druhý žil na severním břehu na statku Alvidře. Říkali mu Torkel Boháč. Torkel Eiríksson byl první z předních mužů, kteří přišli k lodi, a vyhledal Torbjörna Súra, Syrovátku. Neboli takové měl Torbjörn příjmi od té doby, co si zachránil syrovátkou život před uhořením. Všechna země na obou březích byla tehdy ještě volná a Torbjörn se nyní zakoupil na jižním břehu a Gísli tam v Haukadalu postavil statek Saeból a od té doby žili na tom statku.

V Arnarfjordu, v jeho nejzazší části, žil muž jménem Bjartmar. Jeho žena Turíd byla dcerou Hrafna z Ketilseyru v Dýrově fjordu a Hrafn byl synem právě tohoto Dýra, který zabral fjord. Bjartmar měl s Turidou čtyři děti: dceru Hildu, která byla nejstarší, a syny Helgiho, Sigurda a Vestgeira. V té době přebýval u Bjartmara Nor Véstein, který přijel na Island a usadil se tam. Véstein se oženil s Bjartmarovou dcerou Hildou a netrvalo dlouho a narodily se jim dvě děti, dcera Aud a syn Véstein. Véstein se stal znamenitým námořníkem a kupcem. V době tohoto vyprávění bydlil na dvorci pod Hřebčím kopcem u Ölundova fjordu. Jeho žena se jmenovala Gunnhild a s ní měl Véstein syny Berga a Helgiho.

Nyní se musíme vrátit na statek Saeból, kde zemřel Torbjörn i jeho žena Tóra. Oba byli pochováni a nad jejich hrobem byla navržena mohyla. Vedení statku se po jejich smrti ujal Gísli a jeho bratr Torkel.

5

Na dvorci Kvígandafellu v Tálknově fjordu žil muž jménem Torbjörn Selagnúp. Jeho žena se jmenovala Tordís a dcera Ásgerd. O její ruku se ucházel Torkel, syn Torsteina Súra, a dostal ji za ženu. Jeho bratr Gísli se oženil s Vésteinovou sestrou Audou. Oba bratři bydlili spolu v Haukadalu, v Jestřábím údolí. Jednou na jaře jel Torkel Boháč na jih na torsneský sněm, aby tam uspořádal nějakou záležitost. Spolu s ním jeli na sněm Súrovi synové Torkel a Gísli. Na Torsnesu bydlil tehdy Torstein Treska, syn Tórólfa Mostrarskegga. Torstein měl za ženu Tóru, dceru Óláfa Torsteinssona. Jejich děti byly Tordís, Torgrím a Börk Tlustý.

Po sněmu pozval Torstein Torkela Boháče a oba Súrovy syny k sobě a při rozloučení jim dal znamenité dary. Oni pak pozvali k sobě na příští jarní sněm v západním kraji Torsteinovy syny. Potom odjeli domů. Příštího jara přijeli Torsteinovi synové s desítičlennou družinou na sněm ve Valseiru. Gísli a Torkel je pozvali po sněmu k sobě, ale oni pravili, že musí nejdříve navštívit Torkela Boháče. Potom však přijeli do Saebólu, kde byli skvěle pohoštěni. Torgrímovi se líbila Gísliho sestra, která byla skutečná krasavice. Požádal o její ruku a byla mu zasnoubena a hned byla slavena svatba. Věnem dostala Tordís statek Saeból, a tak se Torgrím odstěhoval na západ. Börk zůstal na Torsnesu a s ním i synové jeho sestry Saka-Stein a Tórodd. Torgrím tedy hospodařil v Saebólu a Súrovi synové se odstěhovali do Hólu, kde si postavili velký dvůr. Statky v Hólu a v Saebólu spolu sousedily. Tak tam tedy žili v sousedství a jejich přátelství bylo dokonalé. Torgrím měl hodnost godiho a bratři v něm měli velkou oporu. Jednou na jaře jeli na sněm v počtu čtyřiceti mužů a všichni byli v barevných šatech. Jel s nimi i Gísliho švagr Véstein a všichni lidé ze Súrnadalu.

6

Byl muž jménem Gest, Oddleifův syn. Ten také přijel na sněm a bydlil ve stanu Torkela Boháče. Stalo se, že Haukdalští seděli a popíjeli, když ostatní byli u soudu při projednávání pří. Tu vstoupil do stanu nějaký muž jménem Arnór, veliká huba, a pravil: „Vy Haukdalští jste mi podivní lidé. Nemyslíte na nic než na pití a nejdete k soudu, ani když se projednávají záležitosti vašich lidí. Všem se to zdá divné, třebaš já jediný to říkám nahlas.“

„Pojďme tedy k soudu,“ pravil Gísli, „možná že opravdu i jiní tak mluví.“

Šli tedy k soudu. Torgrím se zeptal, potřebuje-li někdo jejich pomoci - „a dokud budeme živi, poskytneme svou podporu každému, komu jsme ji slíbili,“ pravil.

„Zatím se zde projednávají jen bezvýznamné věci,“ řekl Torkel Boháč, „ale řekneme vám, jakmile budeme vaši pomoc potřebovat.“

A nyní začali lidé mluvit o tom, jak skvělou mají družinu a jak důrazná je jejich řeč.

Torkel však pravil ke Gestovi: „Jak dlouho myslíš bude ještě trvat domýšlivost a pýcha Haukdalských?“

„Od dneška za tři roky nebudou již všichni tak jednotní, jako jsou dnes,“ odpověděl Gest.

Arnór byl svědkem této rozmluvy a běžel hned do stanu Haukdalských a vyprávěl jim, co slyšel.

„Možná že zde Gest pronesl něco, co už i jiní řekli,“ pravil Gísli, „ale hledme, aby se to proroctví nevyplnilo. Myslím, že by bylo nejlépe, kdybychom upevnili naše přátelství pevnějšími pouty než dosud, a přisáhejme si všichni čtyři pobratimství.“

Všem se zdála tato rada dobrá. Šli pak na konec ostrohu, kde vyřízli ze země pás drnu a vyzdvihli jej v oblouk, jehož oba konce tkvěly v zemi, a uprostřed byl pás podepřen oštěpem tak vysokým, že hřebu v jeho hrotu mohl dosáhnout dospělý muž rukou. Všichni čtyři - Torgrím, Gísli, Torkel a Véstein - měli projít pod drnem, i zemi. A nato si všichni klekli a přísahali přísahu, že každý z nich Všichni se řízli do ruky a nechali svou krev stékat dolů, aby se smísila a vsákla do země odkryté pod drnem, a smíchali pak obojí, krev bude mstít druhého jako svého vlastního bratra, a za svědky brali všechny bohy. Ale když si podávali ruce, řekl Torgrím: „Učiním dost velký závazek, vejdu-li v pobratimství se svými švagry Torkelem a Gísli. Nic mne však nenutí k takovému závazku s Vésteinem“ -a stáhl rychle svou ruku zpět.

„Pak já učiním stejně,“ řekl Gísli a stáhl také svou ruku, „a neza-vážu se pobratimstvím s mužem, který se nechce stát pobratimem mého švagra Vésteina.“

Tato příhoda se nezdála lidem bezvýznamná. Gísli pak pravil k Torkelovi, svému bratru: „Nyní se stalo, jak jsem tušil. A všechno, co jsme udělali, je k ničemu. Myslím ovšem, že zde zasáhl osud.“

Potom odjeli lidé ze sněmu.

7

V létě připlula do Dýrova fjordu loď, která patřila dvěma bratrům, Tórimu a Tórarinovi z Víku v Norsku. Torgrím jel k lodi a koupil čtyřicet klád dřeva a zaplatil část ceny hned, ostatní zůstal dlužen. Kupci pak vytáhli loď v Sandech na břeh a u okolních sedláků si zajistili pobyt.

V Eyru v Skutilsfjordu žil muž jménem Odd Örlygsson. U něho se ubytovali majitelé lodi. Torgrím poslal svého syna Tórodda, aby srovnal a spočítal klády, protože je chtěl hned odvézt domů. Tórodd jel k lodi, ale když srovnával klády, zdálo se mu, že dřevo je horší, než jak o něm vyprávěl Torgrím. Vyčetl to Norům, ale ti se obrátili proti němu a udeřili na něho a ubili ho. Po tomto činu odjeli na druhý břeh Dýrova fjordu, kde si opatřili koně, a zamířili k svým příbytkům. Jeli celý den a celou noc, až přijeli do údolí, které se táhne od Skutilsfjordu dovnitř země. Tam posnídali a ulehli k spánku. Zatím se Torgrím dověděl, co se stalo, a hned se vypravil z domu, dal se převézt přes fjord a sám bez doprovodu se pustil za kupci. Zastihl je, když ještě spali. Torgrím uchopil oštěp a strčil kopyštěm do Tórarina. Ten se probudil a vyskočil a sáhl po meči, neboť poznal Torgríma. Torgrím však udeřil proti němu oštěpem a zabil ho. Vtom se probudil Tóri a chtěl pomstít svého druha, ale Torgrím ho ihned proklál kopy. Tomu místu se říká nyní Údolí snídání nebo také Pád Norů.

Potom se vrátil Torgrím domů a svým činem si získal velikou vážnost. Přes zimu žil v klidu na

svém dvorci, ale na jaře připravil spolu se švagrem Torkelem loď těch dvou Norů k plavbě. Oba Norové bývali v Norsku velkými rváči a měli tam mnoho nepřátel. Nyní tedy připravil Torgrím s Torkelem jejich loď k plavbě a oba odjeli do Norska. Téhož léta se vypravili ze Skeljavíku v Steingrímově fjordu na moře a rovněž do Norska Véstein a Gísli. Správy jejich statku se ujal Öundur z Medaldalu, kdežto Saka-Stein s Tordísou spravovali dvorec v Saebólu. V době těchto událostí vládl v Norsku Hárald Gráfeld. Torgrím a Torkel přistáli se svou lodí v severním Norsku. Brzy vyhledali krále, předstoupili před něj a uctivě ho oslovili. Král je přijal laskavě a oni vstoupili do jeho služeb a brzo dosáhli majetku i cti. Gísli s Vésteinem byli na moři přes tři měsíce a začátkem zimy připluli v noci a za prudké vánice do Hördalandu. Při přistání se jejich loď rozbila, ale jim se podařilo zachránit životy i majetek.

8

Byl muž jménem Skegg-Bjálfi. Ten měl kupeckou loď a zamýšlel jet na jih do Dánska. Gísli a Véstein se ho zeptali, zda by jim neprodal půl lodi, a on jim odpověděl, že o nich slyšel, že jsou čestní lidé, a přenechal jim polovinu lodi a oni mu hned zaplatili víc, než měla cenu celá loď. Potom vypluli do Dánska a přibyli do trhového města Víborgu, kde zůstali přes zimu u muže jménem Sigradd. Všichni tři - Véstein, Gísli a Bjálfi - zůstali přes zimu spolu a žili ve vzájemném přátelství a vyměňovali si dary. Brzo na jaře přichystal Bjálfi svou loď na cestu na Island.

Byl muž jménem Sigurd, obchodní společník Vésteinův, rodem Nor. Sigurd, který byl tehdy právě v Anglii, poslal Vésteinovi vzkaz, že s ním chce zrušit společenství, neboť prý už nepotřebuje jeho peněz. Véstein proto požádal své druhy, aby mu dovolili odejet do Anglie a vyhledat Sigurda.

„Musíš mi však slíbit,“ řekl Gísli, „že vrátíš-li se zdravý na Island, nikdy odtud neodjedeš bez mého souhlasu.“ Véstein mu to slíbil. Jednou ráno vstal Gísli a šel do dílny. Gísli byl velmi zručný a vyznal se ve všech pracích. Nyní zhotovil minci v hodnotě nejméně jednoho auru. Mince se skládala ze dvou stejných dílů a každý měl deset kolíčků, a když se oba díly spojily, vypadaly jako jedna mince, která se dala zase rozložit. Vypravuje se, že Gísli ji rozložil a jeden díl dal Vésteinovi a řekl mu, aby jej podržel jako poznávací znamení -, „a pošleme si je, když někdo z nás bude v nebezpečí života. Mám také tušení, že přijde chvíle, kdy bude potřeba, abychom si je poslali, i když se sami nepotkáme.“ Véstein pak odjel na západ do Anglie, kdežto Gísli s Bjálfem do Norska a v létě nato na Island. Získali velký majetek a čest, a když v přátelství rozvázali své společenství, odkoupil Bjálfi od Gísliho polovinu lodi zpět. Gísli pak odjel spolu s jedenácti muži na nákladním člunu na západ do Dýrova fjordu.

9

Také Torgrím a Torkel se vrátili a připluli do ústí řeky v Haukadalu v Dýrovu fjordu téhož dne, kdy Gísli tam, o něco dříve, připlul na nákladním člunu. Jejich shledání bylo velmi srdečné. Když se rozloučili, odejel každý do svého domova. Také Torgrím a Torkel získali velký majetek. Torkel poněkud zpychl a vyhýbal se práci na statku, kdežto Gísli pracoval od rána do večera. Jednou, když bylo krásné počasí, poslal Gísli všechny lidi na sena, jenom Torkel zůstal doma a po snídani si lehl v obytné budově, která sloužila také k spaní. Budova byla sto sáhů dlouhá a deset sáhů široká. Na jižní straně pod touto budovou stálo stavení pro ženy. V něm seděly Aud a Ásgerd a šily. Když se Torkel probudil, šel k stavení, z něhož slyšel ženský hovor, a lehl si pod okno. Tu pravila Ásgerd: „Prosím tě, Audo, buď tak hodná a nastříhni mi na košili pro mého muže Torkela.“

„Nedovedu to líp než ty,“ odpověděla Aud, „a neprosila bys mě o to, kdybys měla stříhat na košili pro Vésteina.“

„Nech si své narážky,“ pravila Ásgerd. „Ostatně se prozatím nemíním vzdát svého zalíbení.“

„Dávno už vím, jak to mezi vámi je,“ pravila Aud, „ale raději o tom nemluvme.“

„Myslím, že na tom není nic špatného,“ pravila Ásgerd, „že se mi Véstein líbí. Ostatně o tobě jsem také slyšela, že jste se často scházeli s Torgrímem, než jsi si vzala Gísliho.“

„Na těch schůzkách nebylo nic, co by mohlo ublížit něčí cti,“ řekla Aud. „A od té doby, co jsem

se vdala, nikdy jsem nepromluvila s žádným mužem tak, abych dala příčinu k lidským řečem."

Torkel slyšel každé slovo, které pronesly, a když přestaly mluvit, zvolal: „Hrůza! Boj a ubití, smrt jednoho nebo více mužů!" A potom zas odešel dovnitř.

Tu pravila Aud: „Nejednou vzešlo zlo z ženských řečí a možná že i z těchto řečí vzejde něco velmi zlého. Zde bude dobrá rada nad zlato."

„Jaký?" zeptala se Aud.

„Až půjdeme spát, vezmu Torkela okolo krku a on mi všechno odpustí," odpověděla Ásgerd.

„Myslíš?" pochybovala Aud.

„Jak ty se vymluvíš?" zeptala se Ásgerd.

„Řeknu Gíslimu všechno, co mi dělá starosti a v čem si nevím rady."

Večer přišel Gíslí domů z louky. Torkel měl vždycky ve zvyku poděkovat bratru za práci. Tentokrát však mlčel a neřekl ani slovo. Gíslí se ho zeptal, není-li nemocen.

„Nejsem nemocen," odpověděl Torkel, „ale trápí mě něco horšího než nemoc."

„Udělal jsem ti něco," zeptal se Gíslí, „že se na mne zlobíš?"

„Ne, neudělal," odpověděl Torkel, „a všechno se dovíš, třebaš o něco později."

Potom šel každý za svou prací a ten den o tom už nemluvili.

Večer jedl Torkel jen málo a šel první spát. A sotva si lehl do postele, přišla Ásgerd, zdvihla příkrývku a chtěla si lehnout vedle něho. Torkel však pravil: „Nechci, abys dnes v noci se mnou ležela, a vůbec už nechci, abys ještě někdy se mnou ležela."

„Co tak najednou změnilo tvou mysl?" zeptala se Ásgerd. „Proč jsi tak rozmrzelý?"

„Dlouho jsem nic netušil, ale nyní víš stejně jako já, co mě trápí," odpověděl Torkel. „A neposlouží tvé cti, budu-li muset mluvit zřetelněji."

„Mysli si, co chceš," pravila Ásgerd, „ale já se tě už také nebudu prosit o místo v posteli vedle tebe. A máš na vybranou: buď mě vezmeš k sobě, jako kdyby se nic nestalo, anebo si přivedu hned svědky a prohlásím, že se s tebou rozvádím, a požádám otce, aby odvezl můj majetek a mé věno, a pak ti už nikdy nebudu ubírat místo v posteli."

Torkel zmlkl a potom pravil: „Dělej, jak chceš. A nebudu tě už dnes od sebe vyhánět."

Ásgerd se dlouho nerozmýšlela, čemu dát přednost, a hned vklouzla k němu pod příkrývku. Neleželi spolu dlouho a smířili se a měli se jeden k druhému, jako kdyby se vůbec nic nestalo. Také Aud si lehla ke Gíslimu a vyprávěla mu svůj rozhovor s Ásgerdou a prosila ho, aby se nezlobil, ale aby pomohl dobrou radou, může-li.

„Neznám radu," odpověděl, „která by zde byla co platná. Ale nebudu ti nic vytýkat, protože každý pronáší, co mu vnukl osud, a co je určeno, to se vyplní."

10

Uplynula zima a mohlo se zase na moře. Tu vyhledal Torkel Gíslího a pravil: „Poslyš, bratře, co říkáš, abychom rozdělili náš společný majetek? Já bych totiž chtěl hospodařit se švagrem Torgrímem."

„Společně se nejlépe uchová majetek bratří," odpověděl Gíslí. „Já budu rád, zůstane-li vše při starém, a nic neděle!"

„Není možné, abychom takto vedli dál společně hospodářství," řekl Torkel. „Na tobě spočívá všechna starost a námaha, kdežto já nedělám nic."

„Nepotřebuješ si nic vyčítat," pravil Gíslí, „když já ti nic nevyčítám. Vycházeli jsme přece spolu dosud, i když někdy líp a někdy hůř."

„Nemá smysl takhle mluvit," pravil Torkel. „Majetek musíme rozdělit, a protože já přicházím s návrhem, podržíš ty dvůr a zděděné pozemky, a já si vezmu movité jmění."

„Nedáš-li jinak, než že se musíme rozdělit, pak proved' dělení, jak chceš, mně je to jedno."

Nakonec provedl rozdělení Gíslí, a to tak, že sám podržel pozemky a Torkel dostal movitý majetek. Rozdělili si také dva mladé sourozence, chlapce Geirmunda a děvčátko Gudrídu, děti Ingjalda, příbuzného bratří Gíslího a Torkela. Gíslí si vzal děvčátko a Torkel chlapce. Potom odejel Torkel k svému švagru Torgrímovi a zůstal u něho. Gíslí si ponechal statek a nepozoroval, že by se

mu dařilo s hospodářstvím nyní hůř než dřív. Tak uplynulo léto a přiblížila se zima. Tehdy bylo obecným zvykem oslavovat zimu hostinami a zimními oběťmi. Gísli však zanechal obětí od té doby, co byl ve Viborgu v Dánsku, ale hostiny pořádal se vši nádherou jako dřív. Také nyní, když se přiblížil čas, chystal velikou hostinu a na ni pozval oba jmenovce, Torkela Eiríkssona a Torkela Boháče, a Bjartmarovy syny, své švagry, a mnoho jiných přátel a druhů z námořních cest. A ten den, kdy se sešli hosté, pravila Aud: „Mám-li říct pravdu, pak se mi zdá, že zde chybí jeden muž, kterého bych tu chtěla mít.“

„Kdo je to?“ zeptal se Gísli.

„Můj bratr Véstein. Kdyby se ten tu mohl těšit s námi!“

„Já jsem jiného mínění,“ odpověděl Gísli. „A dal bych za to mnoho, aby sem nyní nepřišel.“

A tím se skončila jejich rozmluva.

11

Byl muž jménem Torgrím, příjímím Nos. Torgrím bydlil v Nefstadech u řeky v Jestřábím údolí. Byl samá kouzla a čarodějství. A toho pozvali Torkel a Torgrím, neboť i oni pořádali hody. Torgrím se vyznal dobře v kovářství. Vypravuje se, že oba Torgrímové a Torkel šli do kovárny a zavřeli se tam. Vzali pak úlomky z meče Grásídy, které připadly Torkelovi při rozdělení majetku bratří, a Torgrím z nich zhotovil oštěp. Ta práce jim trvala až do večera. Do železa byly vryty runy a železo oštěpu tkvělo na píď hluboko na kopišti.

Vypravuje se, že Önund z Medaldalu přišel na pozvání ke Gíslimu a vzal ho stranou a řekl mu, že Véstein se vrátil na Island - „a můžete ho zde čekat.“

Gísli se dlouho nerozmýšlel a zavolal své čeledíny Hallvarda a Hávarda a řekl jim, aby jeli na sever do Önundova fjordu a vyhledali tam Vésteina a vyřídili mu od něho pozdrav se vzkazem, aby zůstal doma - „dokud ho nenavštívím, a ať tentokrát nechodí na hody do Jestřábího údolí.“ Potom jim dal smotaný šátek, v němž bylo půl mince jako poznávací znamení, kdyby nechtěl věřit jejich slovům. Poslové vsedli na člun a veslovali do Lökjarósu, kde vystoupili a šli k sedlákovi na dvorci v Bessastadech se vzkazem od Gíslího, aby jim půjčil své nejrychlejší dva koně. Sedlák jim koně půjčil a oni jeli, až přijeli do Mosfellů a odtud na dvorec pod Hřebčí horou. Zatím však Véstein odjel z domu a jel spodní cestou pod mosvellským kopcem, když ti dva jeli přes kopec horní cestou, a tak se minuli.

12

Na dvorci Holtu žil muž Torvard. Dva z jeho čeledínů se při práci nepohodli a napadli se kosami a oba se zranili. Vtom jel kolem Véstein a urovnal spor tak, že oba byli spokojeni. Potom pokračoval spolu s dvěma Nory v cestě k Dýrovu fjordu. Když Hallvard a Hávard přijeli na statek pod Hřebčí horou a dověděli se, že Véstein odjel do Hólu, obrátili se a jeli nazpět, jak mohli nejrychleji. A když přijeli do Mosvellů, tu viděli, jak prostřed údolí jedou lidé. Ale byl mezi nimi ještě jeden vrch. Jeli tedy dolů do Medvědího údolí, a když přijeli k Arnkelově stráni, nemohli koně dál, tak je uhnali. Seskočili tedy s koní a volali na Vésteina. Véstein a jeho druhové byli již na Gemlufallské pláni, ale volání uslyšeli a zastavili se a čekali. Když je Gíslího poslové dohonili, přednesli, co jim bylo uloženo, a podali Vésteinovi minci, kterou mu poslal Gísli. Véstein vyndal z vácku druhou půlku a zrudl, když oba kusy přiložil k sobě.

„Je pravda, co říkáte,“ pravil, „a byl bych se vrátil, kdybychom se byli setkali dříve. Ale tady už tečou všechny vody do Dýrova fjordu a já musím stejnou cestou. A těším se tam také. Norové se odtud vrátí, ale vy vezměte svůj člun,“ pravil Véstein, „a vyřídte Gíslimu a mé sestře, že mě mohou očekávat.“

Poslové jeli tedy domů a vyřídili Gíslimu vzkaz.

„Musí tak asi být,“ řekl Gísli, nic víc.

Véstein jel do Ovčího údolí k své tetě Lútě, která ho varovala. „Vésteine,“ pravila, „měj se na pozoru a buď opatrný. Pamatuj si to.“ Potom ho dala převézt přes fjord. Tak se dostal Véstein do

Tingeyr, kde žil muž jménem Torvald Jiskra. Véstein šel na jeho dvůr a Torvald mu půjčil koně a doprovodil ho do Sandaósu a nabídl se mu, že s ním pojedou až ke Gíslimu. Véstein odpověděl, že to není třeba.

„Mnoho se změnilo v Jestřábím údolí," pravil Torvald, „a měj se na pozoru!"

Potom se rozloučili. Véstein pokračoval v cestě, až přijel do Jestřábího údolí. Byla jasná měsíční noc. Na Torgrímově dvorci vpouštěl právě čeledín Geirmund se služebnou Rannveigou dobytek do dvora. Děvče přivazovalo krávy a Geirmund jí je přiháněl. Tu jel kolem Véstein. Geirmund k němu přiskočil a pravil: „Nezastavuj se zde v Saebólu a jeď přímo ke Gíslimu a měj se na pozoru!"

Rannveig vyšla ze stáje a dívala se za jezdcem; myslila, že ho poznává. A když byl všecken dobytek přivázan, začalo se děvče s Geirmundem hádat, kdo byl ten muž, a přeli se o to ještě, když vešli do světnice.

Torgrím seděl se svými lidmi u ohně a zeptal se jich, zda někoho viděli nebo potkali, anebo oč se přou.

„Kolem jel Véstein, a vím to jistě, že to byl on," pravilo děvče. „Byl v modrém plášti a v ruce držel oštěp a na postroji měl rolničky."

„A co ty říkáš, Geirmunde?"

„Nedíval jsem se tak pozorně, ale myslím, že to byl čeledín Önunda z Medaldalu a měl na sobě Gíslího plášť a seděl v Önundově sedle a v ruce měl rybářský prut."

„Jeden z vás musí lhát," pravil Torgrím, „a jeď, Rannveigo, do Hólu a vyzvěď, co je tam nového."

Děvče šlo a vkročilo do dveří statku, když hosté seděli za stoly a pili. Gíslí, který stál ve dveřích, přivítal děvče a pozval je, aby tam zůstalo. Rannveig odpověděla, že musí domů - „chtěla jsem jen mluvit s mladou Gudrídou."

Gíslí zavolal na Gudrídu, ale Gudríd se neukázala.

„Kde je Aud?" zeptalo se děvče.

„Tady," odpověděl Gíslí.

Aud vyšla ven a zeptala se děvčete, co chce. Rannveig odpověděla, že jenom maličkost, ale nic nevyřídila. Gíslí jí pak řekl, aby buď šla dál a zůstala tam, anebo aby šla domů. Děvče se vrátilo a bylo ještě hloupější než předtím, bylo-li to vůbec možné, a nedovedlo říct žádné noviny.

Příští ráno si dal Véstein přinést dvě torby se zbožím, které mu Hallvard a Hávard přivezli ve svém člunu. Véstein z nich vyndal závěs šedesát sáhů dlouhý a šátek dlouhý dvacet loktů, s vetkanými třemi pruhy zlatého brokátu, a tři nádoby na mytí, vykládané zlatem. To všechno vzal a dal své sestře, Gíslimu a pobratimu Torkelovi, neodmítne-li. Gíslí se vypravil a šel s oběma Torkely do Saebólu k bratru Torkelovi a řekl mu, že přišel Véstein a že jim oběma přinesl vzácné dary, a ukázal mu je a vyzval ho, aby si vybral, který chce.

„Ty sám by sis zasloužil všechny," odpověděl Torkel, „a já si nic nevezmu. Vždyť sotva kdy bych mu ten dar odplatil." A dar si nevezal.

13

Vypravuje se, že Gíslí měl dvě noci za sebou neklidné spaní a lidé ze dvora se ho ptali, co se mu zdálo. Ale on nechtěl své sny říci. Nadešla třetí noc a všichni šli spát. A když už chvíli spali, přihnala se na dvůr tak silná smršť, že strhla střechu z celé jedné strany domu, a nato se spustil takový liják, že podobný nikdo nepamatoval, a začalo téci dovnitř jizby. Gíslí vyskočil z postele a zavolal na své lidi, aby mu šli pomoci uklidit seno. Gíslí měl pacholka, který se jmenoval Tórd, příjmím Sketa. Byl to velký člověk, téměř tak velký jako Gíslí. Tórd zůstal doma, kdežto Gíslí a všichni ostatní běželi k senu. Také Véstein se nabídl, že půjde s nimi, ale Gíslí nechtěl. Do jizby přišlo čím dál víc, a tu odstěhovali Véstein se sestrou své postele na chráněné místo.

Nedlouho před svítáním vešel někdo tiše dovnitř a plížil se k posteli, v níž ležel Véstein. Véstein se probudil, ale než se probral ze spaní, projel mu oštěp hrudí. Když byla Vésteinovi zasazena rána, řekl něco jako: „ta sedí" - a nato vrah zmizel. Véstein se chtěl zdvihnout, ale zhroutil se mrtvý vedle pelesti.

Tu se probudila Aud a zavolala na Tórda, aby vytáhl oštěp z rány. Tehdy platil zvyk, že ten, kdo vytáhne zbraň z rány, je povinen mstou; zůstala-li zbraň v ráně, bylo takové ubití pokládáno za tajné ubití, nikoliv za vraždu. Tórd měl takový strach dotknout se mrtvoly, že se neodvážil k ní přiblížit. Tu vstoupil dovnitř Gísli a hned věděl, co se stalo, a pravil Tórdovi, aby se nebál, že nemusí mít strach, a sám vytáhl oštěp z rány a hodil ho tak, jak byl zakrvavený, do truhly, aby ho nikdo neviděl, a sedl si na pelest. Potom dal ošetřit Vésteinovo tělo, jak tehdy bylo zvykem. Vésteinova smrt se dotkla bolestně Gíslího i všech ostatních.

Gísli zavolal k sobě svou schovanku Gudrídu a řekl jí: „Jdi do Saebólu a vyzvěď, co tam dělají. Posílám tam proto tebe, že tobě nejvíc důvěřuji. A všimni si pozorně všeho, abys mi mohla potom podat podrobnou zprávu.“

Děvče poslechlo a šlo do Saebólu. Oba Torgrímové a Torkel byli již vzhůru a seděli na lavici a měli před sebou zbraně. A když vešla Gudríd, přivítali ji zdrženlivě a byli skoupí na slovo. Torgrím se jí zeptal, jaké noviny přináší. Odpověděla, že Véstein je ubit - „či spíše zavražděn.“

„Dříve bychom to byli pokládali za velkou novinu,“ poznamenal Torkel.

„Odešel v něm muž,“ pravil Torgrím, „který si zaslouží, abychom mu prokázali všechnu úctu a důstojně ho pohřbili a navršili na něho mohyly. A je jisté, že je to velká ztráta. Vyříd' Gíslimu, že tam dnes přijedeme.“

Děvče odešlo domů a vyprávělo Gíslimu, že Torgrím seděl v přilbě a s mečem a jinými zbraněmi a Torgrím Nos že držel v ruce sekyru a Torkel že měl meč vytažený z pochvy - „a také všichni ostatní byli již vzhůru a někteří měli zbraně.“

„To se dalo čekat,“ pravil Gísli.

14

Gísli se chystal se svými lidmi pohřbit Vésteina v píscích mezi Saebólem a rybníkem. A když byl s přípravami hotov, přijel Torgrím s četnou družinou, aby se zúčastnili navršení mohyly. Když byly Vésteinovu tělu prokázány poslední služby podle tehdejšího mravu, přistoupil Torgrím ke Gíslimu a pravil: „Je zvykem zašněrovat mrtvým na cestu do valhally střevíce a tuto službu chci prokázat Vésteinovi já.“

A když tak učinil, pravil: „Nevyznám se v šněrování bot mrtvým, jestliže toto šněrování povolí.“

Potom si sedli venku před mohylou a mluvili o Vésteinovu ubití, a ze je nanejvýš nepravděpodobné, že se přijde na to, kdo provedl ten hanebný čin. Torkel se však zeptal Gíslího: „Jak snáší Aud bratrovu smrt? Plakala mnoho?“

„Myslím, že by ses nemusel ptát,“ odpověděl Gísli. „Snáší ji statečně, ale je vidět, že je to pro ni velká ztráta. Dnes v noci a také v noci předtím,“ pokračoval Gísli, „se mi zdál sen. Nechci tvrdit, kdo provedl ubití, ale sny měly ten smysl. První noc se mi zdálo, že z jednoho dvora se vyplazila zmije a uštkla Vésteina, a druhou noc se mi zdálo, jak z téhož dvora vyběhl vlk a zakousl Vésteina. Nikomu jsem tyto sny nevyprávěl, protože jsem se bál, aby se nevyplnily.“

A potom pronesl verše:

Myslím, muži mečů,
- víc ten sen mít nechci -
že líp se měl Véstein,
když při čísi vína
v Sigrhaddově sále
vesel seděl se mnou.
Mezi námi nikdo
nikdy neměl místo.

„Jak snáší Aud bratrovu smrt?“ zeptal se znovu Torkel. „Moc plakala?“

„Často se na to ptáš, bratře,“ odpověděl Gísli. „Zdá se, že ti na tom mnoho záleží“

A potom pronesl Gísli ještě tyto verše:

Bohyně zlata
svou bolestnou tvář
a déšť ze zdroje spánku
ukrývá v závoj.
Milostná stírá
oštěpů sídlem
brv horkou rosu,
jíž pro bratra roní.

A ještě pokračoval:

Vládkyně prstenů
v klín dává padat
potokům hoře
z pramenů hvězd.
Bolest ji mučí.
Strast hledí mírnit
svou touhou po božském
básníku veršů.

Potom odešli oba bratři spolu domů a Torkel pravil: „Byla to těžká rána a pro tebe je jistě těžší než pro nás. Ale košile je každému bližší než kabát. Nerad bych, aby sis to bral příliš k srdci a stranil se nás, takže by lidé mohli pojmout podezření. Naopak bych uvítal, kdybychom obnovili hry a žili v nejlepším souladu jako dříve.“

„To jsi správně řekl," pravil Gísli, „a rád tak učiním, ale s tou podmínkou, že přihodí-li se něco, co se tě dotkne stejně, jako se dotklo toto mne, pak mi musíš slíbit, že si nebudeš počínat jinak, než jak chceš, abych jednal nyní já.“

S tím Torkel souhlasil. Potom odjeli na dvůr, aby se zúčastnili tryzny za Vésteina. A když bylo po tryzně, rozjeli se, každý do svého domova, a nějakou dobu byl klid.

15

Hry byly obnoveny, jakoby se nic nestalo. Nejčastěji zápasili Gísli s Torgrímem a diváci se nemohli shodnout, kdo z obou je silnější. Většina lidí však myslila, že je to Gísli. Hry s míčem byly pravidelně pořádány u rybníka a vždy při nich bylo plno lidí. Jednou, když přišlo zvláště mnoho lidí, chtěl Gísli, aby se postavily proti sobě dvě stejně silné skupiny. „To je také naše mínění," pravil Torkel, „ale rádi bychom, abys nešetřil proti Torgrímovi svých sil, protože se už o tom povídá. A já bych ti ze srdce přál, abys vyhrál a tvoje vážnost tím ještě stoupla.“

„Dosud jsme to nezkusili," odpověděl Gísli, „ale může se stát, že k tomu jednou opravdu dojde.“

Hry začaly. Torgrím nestačil na Gísliho, který ho povalil; Přitom vylítl míč z ohraničeného prostoru. Gísli chtěl běžet za míčem, a když ho Torgrím, který se zatím vzchopil, držel a nechtěl ho pustit, srazil ho Gísli podruhé k zemi, a to tak prudce, že si Torgrím sedřel kůži s kloubů a z nosu se mu spustila krev. Torgrím se pomalu zdvihl, pohlédl k Vésteinově mohyle a pronesl tyto verše:

V hruď muže muž oštěp vrh,
nemohu to hanět.

Gísli uchopil míč a v běhu jím udeřil Torgríma do zad mezi lopatky tak prudce, že Torgrím opět upadl. Přitom pronesl Gísli tyto verše:

Míč k zemi strh muže,

nemohu to hanět.

Torkel vyskočil a pravil: „Nyní je zřejmé, kdo je silnější a obratnější. A skončeme hry.“

Tak se stalo. Hry byly skončeny, uběhlo léto, ale vztah mezi Torgrímem a Gíslim se nezlepšil. Torgrím chtěl začátkem zimy uspořádat hody, aby uvítal zimu a obětoval bohu Freyovi. Na hostinu pozval svého bratra Börka a Eyjólf a Tórdarsona z Otradalů a mnoho jiných významných mužů. Také Gísli chystal hostinu a pozval na ni své příbuzné z Arnarfjordu a oba Torkely. Všech hostů bylo neméně než šedesát. Na obou dvorcích se tedy měla odbývat hostina s hojným pitím. V Saebólu měli podlahu postlání sítinou z rybníka. Když Torgrím, který čekal hosty už večer, se chystal ověsit stěny čalouny, pravil k Torkelovi: „Dnes by se nám hodily ty krásné čalouny, které ti chtěl darovat Véstein. Zdá se mi, že je v tom velký rozdíl, jsou-li skutečně tvým majetkem, anebo nepatří-li ti vůbec. A byl bych rád, kdybys pro ně poslal.“

„Vždycky je dobře znát míru,“ řekl Torkel, „a nepošlu pro ně.“

„Pak pro ně pošlu já,“ odpověděl Torgrím a poručil Geirmundovi, aby pro ně jel.

„Všechno udělám rád,“ odpověděl Geirmund, „ale k tomuhle nemám chuť.“

Tu k němu přistoupil Torgrím a vytáhl mu políček a pravil: „A nyní jed, když je ti to takhle líp po chuti.“

„Pojedu,“ pravil Geirmund, „ačkoliv velmi nerad. A pamatuj si, že budu hledět, abys na tento políček tak brzo nezapomněl.“

Potom se vypravil do Hólu, a když tam přijel, zavěšovali právě Gísli s Audou čalouny. Geirmund řekl, proč přijel, a vyprávěl, jak se vše zběhlo.

„Chceš jim je půjčit, Audo?“ zeptal se Gísli.

„Proč se ptáš? Víš přece dobře, že jim nepřeji nic, co by mohlo posílit jejich vážnost.“

„Přál si to Torkel, můj bratr?“ zeptal se Gísli.

„Souhlasil s tím, abych pro ně jel.“

„To mi stačí,“ pravil Gísli a vzal Geirmunda a dal mu čalouny. Potom ho vyprovodil před dvůr a řekl mu: „Myslím, že jenom mně můžeš děkovat za to, že jsi sem nejel nadarmo, ale nyní bych byl rád, abys zase ty udělal, na čem mně záleží. Každý dar si žádá odměnu a nyní bych si přál, abys dnes večer nezavíral na závoru troje dveře ve vašem dvoře. A vzpomeň si, jak tě Torgrím poslal sem k nám.“

„Nehrozí tvému bratru Torkelovi žádné nebezpečí?“ zeptal se Geirmund.

„Ne,“ odpověděl Gísli.

„Pak to rád udělám,“ slíbil Geirmund.

Když se vrátil domů, hodil čalouny na zem.

Tu pravil Torkel: „Gísli je trpělivější než jiní lidé a počíná si líp než my.“

„Teď musím zavěsit čalouny,“ pravil Torgrím, a zavěsili je. Večer přišli hosté. Nebe se zatáhlo a začalo hustě sněžit, takže všechny cesty byly pokryty čerstvým sněhem.

16

Börk a Eyjólf přišli večer se šedesáti muži, takže u Torgríma bylo sto dvacet mužů, a u Gíslího jen polovina. V Hólu se večer mnoho pilo a potom se šlo spát. Tu pravil Gísli k své ženě: „Nedal jsem ještě koni Torkela Boháče a pojd' se mnou a zastrč závoru u dveří a dávej pozor, dokud budu pryč, a odsuň závoru, jakmile se vrátím.“

Potom vyndal z truhly oštěp Grásídu. Měl na sobě modrý plášť a košili a lněné nohavice a tak šel k potoku, který teče mezi oběma dvorci a z něhož čerpali na obou stranách vodu pro potřebu hospodářství. Šel stezkou k potoku a potom přebrodil potok na druhý břeh k stezce, která vedla k sousednímu dvorci. Gísli věděl dobře, jak které budovy v Saebólu stojí a jak jsou zařízeny, neboť byl při stavbě statku. Ze dvora bylo možno jít přímo do chléva a Gísli tam zamířil. Po obou stranách chléva stálo třicet krav. Gísli svázal ocasey krav, stojících zadky proti sobě, všech třiceti z obou stran, a potom zavřel chlév tak, že nikdo, kdo by šel zevnitř, nemohl dveře otevřít. Potom šel k obytným budovám a Geirmund skutečně zařídil, co mu bylo uloženo, protože závory u dveří nebyly

zastrčeny. Gísli vešel dovnitř a zavřel za sebou dveře a zastrčil závory, jako kdyby byly zastrčeny už večer, a počínal si při všem velmi opatrně. Když zavřel dveře, zůstal chvíli stát a poslouchal, není-li někdo vzhůru, a viděl, že všichni spí. Ve světnici hořela tři světla. Gísli sebral s podlahy sítinu, smotal ji a hodil ji na jedno světlo a zhasl je. Potom opět zůstal stát a dával pozor, zda se tím někdo neprobudil, a viděl, že nikoliv. Potom udělal nový věchet ze sítiny a hodil jej na světlo, které stálo nejbliž, a zhasl je. Ale tu zpozoroval, že všichni přece jen nespí, neboť viděl, jak ruka mladého muže sáhla po světle, které stálo uprostřed světnice, a zhasla je. Potom šel Gísli doprostřed světnice a k přístěnku, kde spal Torgrím se svou ženou. Dveře přístěnku byly přivřeny a oba leželi v posteli. Gísli přistoupil blíž, a jak hmatal rukou před sebou, dotkl se jejích prsou. Ležela na vnější straně postele.

Tordís ucítila dotknutí a pravila: „Co že máš tak studenou ruku, Torgríme?“ a vzbudila ho.

„Mám se obrátit k tobě?“ zeptal se Torgrím.

Tordís myslila, že to on vložil na ni ruku. Gísli čekal zas chvíli a dal si ruku za košili, aby si ji ohřál, a zatím Torgrím se svou ženou opět usnuli. Nyní se dotkl Gísli Torgríma a probudil ho. Torgrím myslil, že ho probudila Tordís, a obrátil se k ní. Tu s ním stáhl Gísli jednou rukou příkrývku a druhou udeřil oštěpem po Torgrímovi tak prudce, že kopí mu projelo hrudí a zabodlo se do postele. Tordís se probudila a vykřikla: „Vstaňte honem, Torgrím je zavražděn.“

Gísli se rychle vytratil a spěchal do chléva a odtud ven, jak to měl vypočteno, a přibouchl za sebou pevně dveře. Potom šel touž cestou, kterou předtím přišel, a nenechal po sobě zřetelné stopy. Když se vrátil domů, otevřela mu Aud a on si lehl do postele, jako by se nic nestalo.

Na Saebólu byli všichni muži podroušení a nevěděli hned, co si počít. Jejich bezradnost byla tak velká, že nebyly učiněny žádné kroky, které by mohly objasnit ten hrozný čin.

17

První, kdo promluvil, byl Eyjólf. „Stala se zde hrozná věc,“ pravil, „ale všichni tu pozbyli, zdá se, rozum i rozvahu. Rozsviňte rychle a běžte ke dveřím, aby vrah nemohl utéci.“

Stalo se, jak radil, ale po vrahovi nebylo ani stopy. Myslili proto, že ten zločin provedl někdo z nich. Když se rozednilo, vzali Torgrímovo mrtvé tělo a Börk, Torgrímův bratr, mu vytáhl oštěp z rány a byly činěny přípravy k pohřbu. Šedesát mužů zůstalo na dvoře a šedesát jich jelo do Hólu ke Gíslimu. Tórd Sketa stál venku, a když zpozoroval družinu, vrátil se dovnitř a pravil, že ke dvorci se blíží ohromný zástup ozbrojených mužů.

„To je dobře,“ pravil Gísli a pronesl verše:

Slovem jedním srazit
sotva dá se vládce
zbraní, který často
zbarvil ostří meče
rudou krví reků.
Rozvážně chci jednat;
když stěžen lodi padl,
hrůza jala lidi.

Tu přijeli Torkel a Eyjólf na dvůr a šli k přístěnku, kde ležel Gísli se svou ženou. První k nim přistoupil Gíslího bratr Torkel. U postele spatřil stát Gíslího boty celé zledovatělé a plné sněhu. Torkel je strčil pod postel, aby je nikdo neviděl. Gísli ho přivítal a zeptal se, co je nového. Torkel odpověděl, že nese velkou, ale smutnou zprávu, Torgrímovo ubití, a zeptal se, co myslí, že je příčinou toho ubití, a co radí, aby se v té věci podniklo.

„Samé zlé zprávy, jedna za druhou,“ pravil Gísli. „Zúčastníme se navržení mohyly, což máte právo na nás žádat, a sluší se, abychom tak učinili důstojně.“

Potom odjeli všichni do Saebólu, aby tam připravili pohřeb, a když uložili Torgrímovo tělo na loď, navršili nad ním mohyly, jak to tehdy bylo zvykem. Když už měla být mohyla uzavřena, šel

Gísli k potoku, vzal tam balvan a vhodil jej do lodi, že to zaprašťelo, a pravil: „Nevyznám se v zakotvení lodí, jestliže tuto loď uvolní bouře.“

Někteří lidé myslili, že Gísli si zde počínal podobně jako Torgrím, když mluvil o střevících, které dostal Véstein do hrobu. Potom se vypravili od mohyly domů a cestou pravil Gísli bratru Torkelovi: „Doufám, že poměr mezi námi bude nyní zase dobrý, jako byl v nejlepších našich dnech, a že obnovíme hry.“

Torkel souhlasil a tak se rozjeli, každý do svého domova. Gísli měl mnoho hostí, a když hostina byla u konce, dal Gísli všem hostům bohaté dary.

18

Po tryzně za Torgríma dal také Bōrk četným hostům na rozloučenou bohaté dary. Brzo nato se vypravil k Torgrímovi Nosu a získal ho k provedení kouzel, aby Torgrímův vrah marně hledal ochranu, i kdyby měl sebevíc přátel, a aby nikde v zemi nenašel pokoje. Za to mu dal Bōrk devítiletého býka. Torgrím si připravil lešení, jak to vyžadovaly čáry, a pronesl z něho kouzelná zaříkání se vši nestoudností, jak to je zvykem čarodějů. Stalo se tehdy také něco, co se zdálo lidem jako velký div, že na jižní straně Torgrímovy mohyly nezůstal nikdy ležet sníh a že tam nikdy nemrzlo. Lidé si to vykládali tak, že Torgrím získal svými oběťmi Freyovu přízeň a že Frey nedovolí, aby jejich přátelství sežehl mráz. Tak uběhla zima a bratři zase obnovili hry. Bōrk se odstěhoval k Tordise a oženil se s ní. Tou dobou nosila pod srdcem a dala život chlapečkovi. Chlapec byl polit vodou a dostal nejdříve jméno Torgrím po svém otci. Ale když vyrostl, byl nevlídný k lidem a svárlivý. Proto dostal jméno Snorri, Svárlivec. Bōrk tam bydlel přes zimu a účastnil se her.

Byla žena jménem Audbjörg. Byla sestrou Torgríma Nosa a bydlila tou dobou na horním konci Údolí v Anmarkastadech. Její muž, který byl už po smrti, se jmenoval Torkel, příjmím Chyba. Její syn Torstein byl po Gíslim nejsilnějším mužem při hrách. Gísli a Torstein hráli vždy spolu a proti nim stáli Bōrk a Torkel. Jednou přišla ke hrám spousta diváků, protože lidé byli zvědaví, kdo bude nejsilnější a nejlepší hráč. A jako obvykle, osvědčila se i zde pravda, že čím více diváků, tím urputnější je boj. Vypravuje se, že ten den Bōrk nestačil na Torsteina. Nakonec se Bōrk rozvztekal a zlomil Torsteinovi hůl na míč, ale Torstein ho srazil na led. Když to viděl Gísli, povzbuzoval Torsteina, aby to jen Bōrkovi dal - „a zatím si spolu vyměníme hole.“

Učinili tak a Gísli si sedl a začal spravovat Torsteinovu hůl. Přitom se díval na Torgrímovu mohyly. Sníh ležel na zemi a na svahu seděly ženy, Gíslího sestra Tordís a mnoho jiných. Tu pronesl Gísli verše:

Vidím svěží drny
domu, v kterém bydlí
mečů ostrých vládce.
Zlobných obryň vraha
zlost jsem ztišil navždy.
Osídlil rek smělý
malý kousek země,
jejž proň jiný zabral.

Tordís si zapamatovala verše, šla domů a rozluštila jejich smysl. Hry se skončily a Torstein odejel domů.

Na dvorci Orrastadech bydlil muž jménem Torgeir Orri, Tetřev. Jiný muž se jmenoval Berg, příjmím Krátká noha. Berg bydlil na dvorci v Močálech. Cestou domů hovořil Torstein s Bergem o hrách a nakonec došlo mezi nimi k hádce. Berg stál na straně Bōrkově a Torstein mu odporoval. Berg udeřil Torsteina týlem sekery, ale Torgeir se postavil mezi ně, takže se Torstein nemohl Bergovi pomstít, a tak odejel ke své matce Audbjörze. Matka mu zavázala ránu, ale jeho chováním byla málo spokojena. V noci nemohla stařena usnout a vyšla ven s myslí plnou černých myšlenek.

Venku bylo ticho a nebe bylo jasné jako rybí oko. Stařena obešla několikrát pozpátku stavení a tu se začalo počasí měnit, rozpoutala se vánice a nato přišla obleva a se stráně se uvolnila lavina a strhla Bergův dvorec a zahynulo tam dvanáct lidí. Dosud jsou tam stopy po tomto neštěstí.

19

Torstein se odebral ke Gíslimu, který mu poskytl na nějaký čas úkryt. Potom odejel na jih do Borgarfjordu a odtud do Norska. Börk se vypravil do Annmarkastadů, sebral Audbjörgu a odvekl ji na Saltnes, a tam ji ukamenoval. Když se to dověděl Gísli, vydal se do Nefstadů a dal zajmout Torgríma a odvekl ho rovněž na Saltnes. Tam mu natáhl přes hlavu kůži z telete a potom ho ukamenoval a pohřbil ho vedle jeho sestry na výšině mezi Jestřábím údolím a Medaldalem a na jejich hrob naházal kamení.

Nějakou dobu potom byl klid. Na jaře odjel Börk na jih na Torsnes, kam se chtěl přestěhovat. Jeho cesta do Dýrova fjordu mu nebyla, jak se mu zdálo, k velké cti, když takový muž, jako byl Torgrím, byl ubit a jemu se nedostalo žádného zadostučinění. Činil však přesto přípravy na cestu a na zařízení své nové domácnosti. Hodlal pak ještě jednou si zajet do Saebólu pro svou ženu a movitý statek. Také Torkel chtěl přesídlit na Torsnes a chystal se na cestu se svým švagrem Børkem.

Vypravuje se, že Tordís vyprovodila Børka kus cesty. Když přišli k Torgrímově mohyle, pravil Börk: „Nyní bych byl rád, kdybys mi řekla, proč jsi byla tak smutná tehdy na podzim, když jsme skončili hry. Slíbila jsi mi, že mi to povíš, než odejdu.“

Tordís zůstala stát a řekla, že už dál nepůjde, a vypravovala mu, co řekl Gísli, když se díval na Torgrímovu mohylu, a přednesla mu jeho verše. „A myslím,“ pravila, „že nepotřebuješ hledat jinde Torgrímova vraha.“

Börk se při těchto slovech velmi rozčílil a pravil: „Tady není třeba se dlouho rozmýšlet. Hned se vrátím a zabiju Gísiho.“

Torkel pravil, že je jiného mínění, - „a ani nevím, kolik je na tom pravdy, co Tordís říká, a nedal bych nic za to, že je to všechno výmysl. Neboť často jsou chladné rady žen.“

Na Torkelovo domlouvání pokračovali potom v cestě přes Písky, až se přebrodili přes řeku Sandaá. Tam sesedli a nechali koně pást. Börk byl zamlklý, ale Torkel pravil, že navštíví svého přítele Önunda, a vsedl na koně a ujížděl tak rychle, že brzo zmizel Børkovi z dohledu. Potom zabočil do Hólu a řekl Gíslimu, co se stalo, že Tordís prohlédla smysl veršů a prozradila vše Børkovi. „A nyní víš, jak na tom jsi.“

Gísli chvíli mlčel a potom pronesl verše:

Nemá moje sestra,
jež nádherou jen žije,
duši dcery Gjúka,
Gúdruninu mysl,
která dala zemřít
zákeřnému muži.
Bohyně spon zlatých
pomstila tak bratry.

A potom dodal: „Myslím, že jsem si to od ní nezasloužil. Ale teď bych rád věděl, bratře, čeho se mohu od tebe po tom všem nadít.“

„Budu tě varovat, když tě budou chtít ubít. Ale nečekej ode mne, že ti poskytnu úkryt, což by mohlo být pokládáno za přečin. Jistě také uznáš, že smrt Torgríma, mého švagra a věrného přítele, s nímž jsem společně hospodařil, je pro mne velkou ztrátou.“

„Myslil sis snad, že takový muž, jako byl Véstein, zůstane nepomstěn? Já bych ti neodpověděl tak, jako ty mi odpovídáš, a rozhodně bych nejednal, jako jednáš ty.“

S tím se rozešli. Torkel pak jel za Børkem a pokračoval s ním v cestě na Torsnes. Börk si tam zařídil hospodářství a Torkel si koupil pozemky na pobřeží, tam, kde se říkalo V údolí. Když

nadešly dni předvolání, vypravil se Bōrk se čtyřiceti muži na západ, aby vyzval Gísliho na torský sněm. V jeho družině byl i Torkel Súrsson a Tórodd a Saka-Stein, Bōrkovi synovci. Výpravy se zúčastnil také jeden Nor jménem Torgrím. Tak jeli k ústí řeky Sandaá.

Cestou pravil Torkel: „Mám tady na jednom dvorci nějaké peníze a stavím se tam, abych si je vyzvedl. Vy jeďte pomalu dál, já vás dohoním.“ Potom je předejel, a když přibyl na dvorec, o kterém mluvil, požádal selku, aby mu půjčila koně a jeho valacha nechala stát přede dveřmi. „Přehod' přes sedlo houni, a až sem přijedou ostatní, řekni, že sedím ve světnici a počítám peníze.“

Selka mu dala koně a on jel rychle, až přijel k bratrovi a řekl mu, jak se věci mají: že Bōrk jede do Hólu. Gísli se zeptal Torkela, co má dělat a může-li od něho čekat nějakou pomoc nebo ochranu. Torkel mu odpověděl stejně jako dřív, že mu podá zprávu, když mu bude hrozit nebezpečí, ale že se vyhne všemu, pro co by mohl být sám stíhán. Potom odejel a volil takovou cestu, že se dostal Bōrkově družině do zad a jel, jako by je nemohl dohnat, a tak zpomalil jejich jízdu. Gísli zatím zapřáhl dva koně do saní, naložil na ně, co potřeboval, a jel směrem k lesu. S ním jel i jeho pacholek Tórd Sketa.

Cestou pravil Gísli k Tórdovi: „Vždycky jsi mě poslechl a udělal, co jsem kdy chtěl. Teď bych se ti rád odměnil.“ Gísli byl zvyklý nosit modrý plášť a vůbec se hezky oblékal. Nyní vzal plášť, hodil jej Tórdovi a pravil: „Tento plášť ti chci darovat; oblékni si ho a sedni si dozadu do saní a já budu řídit koně. A kdyby na tebe někdo volal, chraň se mu odpovědět. A kdyby ti chtěl někdo něco udělat, uteč do lesa.“

Tórd byl velký člověk a vyčníval vysoko ze saní. K tomu se nyní ještě vypínal ve svém plášti. Bōrk a jeho družina viděli, jak jedou k lesu, a pustili se rychle za nimi. Když to Tórd zpozoroval, vyskočil honem ze saní a utíkal do lesa. Bōrk myslil, že to je Gísli, a pustil se rychle se svými lidmi za ním a volal na něj. Ale Tórd mlčel a běžel, co mu nohy stačily. Torgrím Nor hodil po něm oštěpem a zasáhl ho mezi lopatky tak prudce, že se Tórd skácel k zemi a byl na místě mrtev.

„Ty máš ale šťastnou ruku!“ zvolal Bōrk na Nora.^o

Bratři Saka-Stein a Tórodd uvažovali, nestojí-li také otrok za to, aby ho chytili, a pustili se za ním do lesa. Zatím Bōrk přišel se svými lidmi k muži v modrém plášti, a když mu stáhli kapuci s hlavy, zdálo se jim, že je potkalo menší štěstí, než mysleli, protože v muži, kterého pokládali za Gísliho, poznali teď Tórda Sketu.

Nyní se musíme vrátit k oběma bratrům, kteří dosáhli kraje lesa. Gísli byl už v lese, ale vzdálenost mezi nimi nebyla teď větší, než co by dohodil oštěpem. Jeden z bratrů také mrštil kopím po Gíslim, ale ten chytil kopí ve vzduchu a hodil jím nazpět a zasáhl Tórodda doprostřed hrudi tak prudce, že mu projel oštěp tělem. Stein se obrátil a šel k svým druhům a řekl, že je nebezpečné pustit se do lesa. Bōrk však chtěl dále pronásledovat Gísliho. Když přišli k lesu, zpozoroval Torgrím Nor, jak se na jednom místě pohybují větve, a hodil oštěpem v tom směru a zasáhl Gísliho do lýtky. Gísli vzal oštěp a mrštil jím proti Torgrímovi a byla to smrtelná rána. Prohledali pak celý les, ale Gísliho nenašli. Vrátili se tedy s nepořízenou do Hólu a předvolali Gísliho pro ubití Torgríma před soud. Majetek Gísliho však nechali nedotčený, a tak se vrátili domů.

Gísli vystoupil na skálu nad svým dvorcem a ovázal si tam ránu, zatímco Bōrk a jeho lidé byli na dvoře. Když pak odjeli, vrátil se Gísli domů a hned se chystal opustit kraj. Své pozemky prodal Torkelovi Eiríkssonovi, který mu je dobře zaplatil. Potom si opatřil loď a naložil na ni mnoho zboží. Jeho žena Aud a schovanka Gudríd ho doprovodily až ke dvorci Húsanesu, kde přistáli. Gísli šel ke dvorci. Cestou potkal muže, který se ho zeptal, jak se jmenuje. Gísli mu řekl jméno, jež ho právě napadlo, a uchopil těžký kámen a vrhl jej na ostrůvek, který tam vystupuje z moře, a pravil, aby syn z dvorce, až se vrátí, učinil stejně jako on, že hned pozná, kdo zde byl. Ale nikdo nedovedl hodit tak daleko, a tak se znova ukázalo, že se v síle nikdo nemohl Gíslimu rovnat. Potom se vrátil Gísli na člun a vesloval kolem mysu a přes Arnarfjord a přes záliv, který vybíhá z Arnarfjordu a jmenuje se Geirtjórfjův záliv. Tam vystoupil na břeh a postavil budovy nutné k delšímu pobytu, a zůstal tam přes celou zimu.

Na jaře poslal Gísli svým příbuzným, strýcům své ženy Audy, Helgimu, Sigurdovi a Vestgeirovi, vzkaz, aby jeli na sněm a nabídli za něho smír, aby nebyl prohlášen psancem. Bjartmarovi synové jeli na sněm, ale se smírem nepořídili. Říká se, že si nepočínali dost odvážně a že neměli daleko do pláče, když ztratili při. Podali pak Torkelovi Boháči zprávu, jak věc dopadla, a pravili, že nemají odvahu říci Gíslimu, že byl prohlášen psancem. Torkel se vydal za Gíslim a oznámil mu, že byl odsouzen do vyhnanství. Tu pronesl Gísli tyto verše:

Nemusel mě
na Torsnesu
stihnout trpký
osud psance,
kdyby tkvělo
Vésteinovo
srdce v prsou
jeho strýců.

A dále pravil:

Strýci mé ženy
ztratili odvahu,
když mužně se měli
za muže bít.
Jak kdyby z dárců
drahého pokladu
spolkl každý
ztuchlé vejce.

A pak pronesl ještě tyto verše:

Bez cti mi určili
na sněmu osud,
dárce vln ohně!
Došla mi těžká
vyhnanství slova
ze severu.
Bojovník v brnění
Börkovi splatí dluh.

Potom se Gísli zeptal, jakou pomoc od něho může čekat. Torkel odpověděl, že mu poskytne úkryt, pokud mu nebude hrozit nebezpečí, že pro to pozbude majetek, a potom odejel. Vypravuje se, že Gísli pobýval tři roky v Geirtjófově fjordu, mezitím někdy u Torkela Eiríkssona, a v dalších třech letech prošel celým Islandem, aby vyhledal přední muže, kteří by mu mohli poskytnout pomoc. Ale pro čáry, kterých užil Torgrím Nos při svých kouzlech, a pro prokletí při tom vyřčená se mu nepodařilo získat je na svou stranu. I když se jim někdy zdálo, že jeho věc není tak zcela beznadějná, vždycky se objevila nějaká překážka. Jen u Torkela Eiríkssona se zdržoval déle v prvních šesti letech svého vyhnanství. Potom přebýval někdy v Geirtjófově fjordu na Audině dvorci, jindy v skrýších, z nichž jednu si zřídil na sever od řeky, druhou v skalách na jih od dvorce.

Když se to dověděl Börk, vypravil se z domu a navštívil Eyjólfu Šedivého, který bydlil v Arnarfjordu v Otradalu, a požádal ho, aby vyhledal Gíslího a ubil ho jako psance. Pravil, že mu dá

tři sta v stříbře čistého ražení, bude-li po něm pečlivě slídit. Eyjólf mu slíbil svou pomoc a peníze přijal.

U Eyjólfa žil muž jménem Helgi, příjímím Zvěd. Byl to člověk hbitý a bystrých očí a věděl vše, co se kde ve fjordech děje. Toho poslal Eyjólf do Geirtjófova fjordu, aby vyzvěděl, zda se tam Gísli zdržuje. Helgi tam zpozoroval muže, ale nevěděl, je-li to Gísli či někdo jiný. Když se vrátil domů, řekl Eyjólfovi, co viděl. Eyjólf byl přesvědčen, že to byl Gísli, a hned se vypravil a se šesti muži vyjel do Geirtjófova fjordu, ale Gísliho nenašel, a tak se vrátil s nepořízenou domů. Gísli byl nejen chytrý, ale míval často sny, které se téměř pokaždé vyplnily. Všichni muži znalí starých dějů se shodují v tom, že Gísli po Grettim Ásmundarsonovi žil nejdéle jako psanec. Vypravuje se, že jednou v noci na podzim, když byl právě u své ženy, měl neklidný sen. A když se probudil, zeptala se ho Aud, co se mu zdálo.

„Ve snu se mi zjevují dvě ženy," odpověděl Gísli. „Jedna mi přeje a věští mi všechno dobré, kdežto druhá mi říká věci horší a horší a prorokuje mi jen neštěstí. A dnes v noci se mi zdálo, jak jdu k nějakému stavení nebo světnici, a když jsem vešel dovnitř, tu jsem poznal mnoho svých příbuzných a přátel. Seděli u ohňů a popíjeli a bylo tam sedm ohňů. Některé už dohořivaly a jiné byly v plném plameni. Tu vešla dovnitř moje dobrá žena, která mi přeje, a pravila, že to znamená můj věk, který mám ještě před sebou. A radila mi, abych, dokud ještě jsem na živu, upustil od staré víry a nežíval kouzla a čar a abych pomáhal chromým a slepým a všem drobným lidem. A to je celý sen."

Tehdy také pronesl Gísli tyto verše:

Valkyrje mečů,
v síň jsem vešel,
kde sedm mi osudných
hořelo ohňů.
Za stolem mě zdatní
zdravili muži.
Dárce písni přál
zdar všem v tom domě.

Pamatuj, reku,
pravila žena
k příteli z Agd:
kolik ohňů ti
v tvé síni plálo,
tolik let ještě
na tebe čeká.
Je krátký to čas.

Střez se zlých kouzel,
krkavců příteli.
U skaldů se jen
dobrému uč.
Málo se kdy
méně sluší
vládci mečů
než mstít se kouzly.

Mír nikdy neruš,
první nesahej k meči.
Slib mi to, oštěpů vládce,
jenž velíš na moři ořům.

Pomáhej slepým
a chromým podej pomocnou ruku.
Kdo se posmívá jiným,
bude mít sám špatnou pověst.

22

Nyní se musíme vrátit k Borkovi, který začal vyčítat Eyjólfovi, že si počíná příliš vlažně. Zdálo se mu také, že peníze, které dal Eyjólfovi, nepřinesly mnoho užitku. Pravil, že bezpečně ví, že Gísli je v Geirtjófovou fjordu, a vzkázal Eyjólfovi po lidech, kteří mu od něho nosili zprávy, aby vyslídil Gísliho, nebo že se vydá za ním sám.

Tato slova vyburcovala Eyjólfu ze spaní natolik, že poslal znovu Helgiho Zvěda do Geirtjófova fjordu. Tentokrát si vzal Helgi s sebou dost zásob, aby mohl zůstat na zvědech celý týden. Jednoho dne zpozoroval, jak vyšel ze severního úkrytu muž, a poznal v něm Gísliho. Helgi nemeškal a spěchal k Eyjólfovi, aby mu řekl, co zjistil. Eyjólf se ihned vypravil z domu s osmi muži a jel k fjordu. Nejprve se stavili na Audině dvoře, a když tam Gísliho nenašli, hledali ho po všech okolních lesích, ale marně. Vrátili se pak opět k Audě a Eyjólf jí nabídl mnoho peněz, prozradí-li mu, kde se Gísli zdržuje. Audě však nebylo nic vzdálenějšího než taková zrada. Tu jí začali vyhrožovat násilím, ale ani to nic nepomohlo a Eyjólf musel odejet s nepořízenou. Po této výpravě, která mu vynesla jen posměch a hanbu, nepodnikl Eyjólf ten podzim už nic a zůstal nečinně doma. Gísli však přesto, že ho nenašli, viděl, že by jim v sousedství Eyjólfova dvora nemohl na dlouho uniknout. Proto se vypravil na Pobřeží k svému bratru Torkelovi do Hvammu. Přijel tam v noci a zaklepal na dveře jizby, v níž spal Torkel. Torkel vyšel ven a přivítal bratra.

„Teď bych rád věděl," pravil Gísli, „chceš-li mi poskytnout nějakou pomoc. Nyní bych ji velmi potřeboval, protože tentokrát jsem skutečně v úzkých, a neobtěžoval jsem tě, dokud jsem opravdu nemusel."

Torkel mu odpověděl stejně jako už předtím, že mu neposkytne žádnou pomoc, pro kterou by mohl být stíhán, ale pravil, že mu rád dá peníze nebo koně, kdyby ho potřeboval, anebo jiné věci, jak mu už dříve slíbil.

„Vidím," pravil Gísli, „že mi neposkytneš žádnou ochranu. Dej mi tedy tři sta loket sukna a buď ti útěchou, že ode dneška zřídka kdy přijdu prosit tě o pomoc."

Torkel mu dal, oč žádal, sukno a něco peněz. Gísli mu poděkoval, ale přitom přece jen poznamenal, že by si nepočínal tak uboze, kdyby byl na jeho místě. Při rozloučení s bratrem mu však bylo nesmírně smutno. Gísli pak odejel na dvůr Vadil k matce Gesta Oddleifssona. Přijel tam ještě před svítáním a zaklepal na dveře. Selka, která ukryla u sebe už nejednoho psance a k tomu účelu měla zřízenou podzemní skrýši, vyšla ven. Jeden východ ze skrýše vedl k řece a druhý do kuchyně. Stopy po těchto tajných chodbách je tam dosud vidět. Torgerd přivítala Gísliho: „Dovolím ti, aby ses tu nějakou dobu skrýval, ale nevím, bude-li to něco víc než ženská pomoc." Gísli jí poděkoval a pravil, že si muži počínají nyní tak uboze, že nebude stát ženy mnoho námahy, aby je v odvaze předčily. Tu zimu zůstal u Torgerdy a za celou dobu svého vyhnanství mu nebylo nikde tak dobře jako u ní.

23

Začátkem jara se vrátil Gísli do Geirtjófova fjordu, neboť nemohl už být bez Audy. Tak ji měl rád. Zůstal tam celé léto až do podzimu. Když nastaly dlouhé noci, začala ho zase navštěvovat ve snách ona zlá žena a všechny sny, které se mu zdály, ho děsily. Jednou se ho zeptala Aud, co se mu zdálo, a Gísli jí odpověděl verši:

Klamou mě moje sny,
kdybych se stáří měl dožít.
Stařena v spaní mě souží,

bohyně stříbra
nedává dárci písní
naději v dlouhá léta.
To však mi nevádí nijak,
bych nespál hlubokým spánkem.

A dále řekl Gísli, že ho ta zlá žena často navštěvuje a vždy ho chce vykoupit v krvi a děsí ho. A potom pronesl verše:

Ne každý sen
z vnuknutí žen
nám k radosti je.
Mne navštěvuje
žena červená,
krví zbrocená.
Vodou ran
jsem od ní postříkán.

A ještě další verše pronesl:

Zase jsem vládcům mečů
vyprávěl o svých snech,
jak skončí můj nebohý život.
Slov jsem nešetřil, bohyně zlata.
Podněcovatelům vražedných půtek,
jimž vděčím za osud psance,
vsak spatně se povede,
vzplanout-li dám plamenům hněvu.

Jinak se v tu dobu neudálo nic zvláštního. Gísli odejel opět k Torgerdě a zůstal u ní ještě jednu zimu. V létě potom se odebral znovu do Geirtjófova fjordu a zůstal tam do podzimu. Tehdy se vypravil ještě jednou k bratru Torkelovi a zaklepal u něho na dveře. Když Torkel dlouho nevycházel, vzal Gísli kus dřeva, vyryl do něho runy a hodil dřevo dovnitř. Torkel je zdvihl, a když si je prohlédl, vyšel ven, přivítal bratra a zeptal se ho, co je nového. Gísli odpověděl, že nic nového neví - „ale toto je moje poslední návštěva u tebe. Proto doufám, že tím vydatnější mi poskytneš pomoc. A já ti za to slibuji, že už nebudu na tobě nikdy nic chtít.“

Torkel však mu odpověděl stejně jako dřív, že mu dá koně nebo člun, ale přímou ochranu mu odepřel poskytnout. Gísli přijal člun a požádal Torkela, aby mu pomohl s člunem na vodu. Torkel mu pomohl a dal mu s sebou dobrou zásobu potravin a sto loket sukna. Když Gísli vstoupil do člunu, zůstal Torkel stát na břehu. Tu pravil Gísli: „Ted si myslíš, že stojíš všemi čtyřmi v korytě a těšíš se přátelství četných mocných mužů a ničeho se nepotřebuješ bát. Já však jsem psancem a mnoho mužů živí proti mně nepřátelství. A přece ti mohu říci, že zahyneš dřív než já. Nyní však se musíme rozloučit, i když v horším, než by mělo být, a už se nikdy nevidíme. A